

MISCELLANEA

DE ADMONITIONES VAN PRELAAT ANDRIES VAN SINT-MICHIELS TE ANTWERPEN, 8 JAN. EN 28 MAART 1588. -:- :-: -:-

In de vroegere jaargangen van onze *Analecta Praemonstratensia* heb ik reeds de geschiedenis der Sint-Michielsabdij te Antwerpen verhaald gedurende het abbatiaat van prelaat Willem Greve (1564-1581).

De verdere geschiedenis van de abdij gedurende de rampzalige jaren na 1581 — jaren, toen de Nederlanden in volle beroering van de rebellie tegen Spanje stonden, toen alle abdijen wegens de oorlogen moesten ontruimd worden en alle door armoede en veel-erlei verwarring zware tijden moesten doormaken — die jaren hebben we beschreven in een proefschrift dat binnenkort uitgegeven wordt onder titel : *de zuid-nederlandsche norbertijner Abdijen en de Opstand tegen Spanje*. Uit dit proefschrift zal, hopen we, te over blijken dat de Sint-Michielsabdij in die jaren van wanorde een der meest wanordelijke was, en dus een der moeizaamste restauraties van alle moest doormaken.

Nadat de stad Antwerpen in 1585 voor de troepen van Farnese had gecapituleerd, was de abdij van Sint-Michiels kunnen heringericht worden. Wel waren de gebouwen in ellendigen toestand en was de finantieele kwestie onrustbarend boven mate ; doch men durfde het toch aan het kloosterleven te herbeginnen, al wist men vooraf dat weinig hoop bestond op eenige voorspoedige toekomst. Jarenlang bleef men aldus voortsukkelen met het voortdurend dreigement van afschaffing der abdij ; en, méér dan de eigen religieuzen van het erg onderkomen huis, zorgden buitenstaanders, o. w. de vikaris van Despruets, prelaat van Vlierden der abdij van Park, voor de mogelijke restauratie. Over de vele hindernissen die men in deze ondervond, moeten we hier niet verhalen : met verwijzing naar het evenvermeld proefschrift kunnen we de zaak verder onbesproken laten.

Even na de herinrichting van het conventueele leven in 1585 was tot overste gekozen — sinds 1581 was men zonder prelaat — Emericus Andries, over wien onze vroegere artikelen in de *Analecta* bijzonderheden te over hebben gegeven. Slechts op 28 Mei 1587 werd Andries tot prelaat benoemd. En hij overleed na een kort, rampspoedig abbatiaat op 31 Augustus 1590.

Aanvankelijk was Andries bij de meerderheid van het uit acht religieuzen bestaande conventje persona grata. Doch, omdat hij zijn taak als overste te ernstig opnam, keerde de opinie weldra, en werd hij door haast allen losgelaten.

Precies uit den tijd van dit laatste, dateeren de beide admonitiones die we hierbij publiceeren. Ze teekenen, welsprekender dan noodig, den meer dan ellendigen toestand in de Sint-Michiels.

Men meene evenwel niet dat we dezen tekst alleen geven om het genoegzen dezen ellendigen toestand in de antwerpsche abdij te onderlijnen, Sint-Michiels was in dezen tijd een type; en voor haast alle overige abdijen mag men — indien men sommige zaken wil milderen althans — de hiernavolgende regelen toepasselijk maken. Men zal eruit naar de werkelijkheid leeren hoezeer de toestand na de zware jaren van verwarring in al de abdijen was; en hoeveel wilskracht de toenmalige leiders hebben noodig gehad om de zaken opnieuw vlot te brengen.

Men zal erin verder interessante bijzonderheidjes vinden over de verschillende gewoonten van dien tijd; over de manier waarop men het brevierofficie bad, over de velerlei deelen van de dagorde, enz. Andries' admonitiones zijn metterdaad beschrijvingen-naar-het-leven van een abdij na de bewogen zestiende-eeuwsche jaren. Bij sommige pikante bijzonderheden vergeet men niet de zaken te herplaatsen in het zestiende-eeuwsche kader, waaruit ze door deze afzonderlijke publikatie noodgedwongen worden gerukt. En, voor alles wat betreft commentaar over de verdere omstandigheden waarin deze welsprekende admonitiones werden gegeven, alsmede over de besproken personen enz. verwijzen we eenvoudig naar ons hoogervermeld proefschrift.

De tekst van deze Admonitiones werd bewaard in een zestiende-eeuwsche kopij in het Archief der abdij van Averbode, sectie IV, hs. nr. 173, ff. 205 r°-210 v°. De tekst is menigmaal foutief; echter niet zoo foutief dat de beteekenis van den volzin onbegrijpelijk wordt.